

ASYMMETRIC INFORMATION AND INEQUALITY

Vasilica Mariana Bigea

PhD. student, Bucharest University of Economic Studies

Abstract: This paper wants to be an analysis of the influence of asymmetric information in generating the inequality existing in any country, regardless of the level of its development. Although economists have long considered that markets can adjust themselves and information is perfect, time has proven otherwise. Stiglitz and not only he has long studied how access to complete and correct information (an ideal) as well as respecting citizens' right to access to information would generate a more democratic political process and reduce the power of influence of monopolies.

Keywords: market economy, inequality, asymmetric information, monopoly, development

În procesul globalizării, simetria sau asimetria informației a avut și are un rol deosebit de important.

Informația afectează procesul decizional atât în interiorul firmelor cât și la nivelul menajului, dar are un rol deosebit de important în deciziile luate la nivel colectiv. Există asimetrie de informație între cei care guvernează și cei care sunt guvernați, între firme, între creditori și debitori, între angajatori și angajați, însă ce este deosebit de important este metoda prin care poate fi limitată asimetria informației în procesele politice și atenuarea consecințelor folosirii a astfel de informații.

Cel mai important motiv pentru care piețele cu informație perfectă diferă de piețele cu informație asimetrică, este că, cu informații perfecte, acțiunile de piață sau alegerile consumatorilor transmit informații, iar participanții la piață cunosc acest lucru și procedează în consecință.¹

O trăsătură esențială a unei economii de piață descentralizată este aceea că oameni diferiți cunosc lucruri diferite, ceea ce generează atitudini diferite și de cele mai multe ori, putere de negociere diferită. Astfel, cei care sunt mai puțin informați vor putea câștiga numai dacă vor putea plăti informația de care au nevoie, iar aceste costuri se regăsesc fie în nivelul salarial (dacă vorbim despre un angajat) fie în costurile (ascunse, de obicei) plătite de o firmă în cazul participării la o licitație. În toata cariera sa, Stiglitz, prin lucrările sale, a stabilit două rezultate, care deși sunt foarte grăitoare, nu au fost absorbite în discuțiile despre politici. În primul rând, piața nu oferă stimulente adecvate pentru dezvoltarea informațiilor, guvernele având roluri foarte importante în acest caz și în al doilea rând, cheltuielile pentru obținerea acestor informații pot fi prea mari.

Acțiunile unor persoane sau ale unor firme, transmit informații. Astfel, dorința acționarilor de a vinde o parte din acțiunile firmei la un anumit preț, transmit anumite informații despre firma în cauză, localizarea unei firme de asigurări la etajul cinci al unei clădiri, transmite dorința acesteia de a-și atrage asigurați sănătoși, garanția oferită de o firmă transmite informații despre calitatea produsului oferit spre vânzare, numărul de ani de școlarizare transmite informații despre capacitatea unui individ, dorința unui acționar de a deține o fracție mai mare de acțiuni ale firmei transmite informații despre credința sa în rezultatele viitoare ale firmei. Faptul că aceste acțiuni pot transmite informații, afectează comportamentul. În unele cazuri, acțiunea poate fi proiectată pentru a împiedica sau limita

¹ Joseph.E.Stiglitz, Information and the Change in Paradigm in Economicst, pg.468

dezvăluirea informațiilor corecte, altele acțiunile vor fi concepute pentru a transmite informații credibile în scopul modificării credințelor și comportamentelor viitoare ale consumatorilor sau alegătorilor.

Datorită asimetriei informațiilor, managerii pot lua decizii care să îi avantajeze, în detrimentul acționarilor, iar acționarii majoritari își pot avansa interesele în dezavantajul acționarilor minoritari. Proprietarii firmelor nu numai că nu își pot monitoriza angajații și directorii dar nici nu știu cum ar trebui să facă acești oameni, chiar fiind bine intenționați, având la dispoziție informații limitate.

Majoritatea analizelor macroeconomice s-au bazat pe exploatarea implicațiilor imperfecțiunilor piețelor de credit și de capital pentru fluctuațiile ciclice. Modul în care firmele câștiga capital este important pentru creșterea lor. În țările în curs de dezvoltare, unde problemele informaționale sunt mari, este împiedicată dorința firmelor de a investi și de a-și asuma riscuri, încetinind astfel ritmul de creștere economică. Schimbările de politică economică, au permis întreprinderilor să își asume un risc mai mare (prin îmbunătățirea bazei de capital a firmelor sau prin reducerea ratelor de dobândă, care au drept rezultat creșterea profitului) fapt care a dus la sporirea creșterii economice. Țările care au acceptat intervenția FMI, datorită politicilor instituției, au descurajat utilizarea datoriei, forțând firmele să se bazeze doar pe capitalul deținut, ceea ce nu a generat creștere și dezvoltare economică, stare des întâlnită în țările în curs de dezvoltare.

Un alt factor determinat al creșterii economice este dobândirea de cunoștințe. Pentru țările dezvoltate, acest lucru presupune investiții în cercetare, pentru țările în curs de dezvoltare, efortul constă în reducerea decalajului existent între ele și țările dezvoltate. Cunoașterea fiind o formă mai specială de informare, iar multe dintre aspectele esențiale ale economiei informațiilor sunt, cheia înțelegerii cercetării, arată că în economiile de piață, investiția în cercetare și inovarea are un rol deosebit de important, dar echilibrul pieței fără intervenția guvernului nu este eficientă și nici posibilă.

O funcție importantă a statului este de a redistribui veniturile, iar acestea ca să existe trebuie identificate persoanele/firmele care pot fi impozitate dar și existența unui sistem de impozitare echitabil și în același timp existența posibilității de colectare a veniturilor, ceea ce presupune informație și prelucrarea acesteia, care activități, costă. Guvernele, mai ales în țările în curs de dezvoltare dar nu numai, se confruntă cu probleme de asimetrie a informației, atât în domeniul reglementării cât și în al impozitării.

Existența informațiilor asimetrice a pus în dificultate strategiile de dezvoltare atât în țările dezvoltate, dar mai ales în țările în curs de dezvoltare, explicând astfel parțial, eșecul tranziției către economia de piață a fostelor țări comuniste, exemplul cel mai elocvent fiind Rusia în care, sărăcia a crescut de la 2% la 40%².

Informațiile afectează atât procesele politice cât și economice. Liderii politici sunt persoanele care ar trebui să cunoască mai multe despre amenințările la adresa securității noastre, despre situația economică a țării lor, decât un cetățean obișnuit. Pentru a fi în situația de a cunoaște cât mai mult, există delegările de responsabilitate pentru luarea deciziilor zilnice, exact la fel ca în procesul de decizie din cadrul unei firme. Astfel, democrația, contestabilitatea în procesele politice, ar trebui să ofere un control al abuzurilor asupra puterilor care decurg din delegare, la fel și în procesele economice. Însă, așa cum procesul de preluare al delegării oferă un control imperfect al managementului și procesul electoral oferă un control imperfect asupra politicianilor.³

Un exemplu foarte recent este Brexit-ul. Incapacitatea liderilor politici din Marea Britanie, de a le transmite votanților informații corecte și complete despre ceea ce înseamnă

²Joseph.E.Stiglitz, Information and the Change in Paradigm in Economicst, pg.486.

³Joseph.E.Stiglitz, Information and the Change in Paradigm in Economicst, pg.488

pentru țara lor părăsirea Uniunii Europene, adică populația nu a avut la îndemână toate datele care să îi determine la un raționament logic și implicit la o opțiune avantajoasă pentru ei, a determinat o adevărată furtună în economia europeană și chiar mondială. În esență, lipsa informației transmisă coerent către populație dar și inegalitatea crescândă în rîndurile celor de la baza piramidei sociale, categorii mari de populație – mai ales cei care nu aveau o facultate – se confruntau cu stagnarea și chiar cu un nivel de trai mai scăzut decît în urmă cu 10 ani. Astfel, oamenii au votat cu cei care au promis să corecteze situația.

În contextul actual al proceselor politice, societatea civilă este deosebit de preocupată de abuzuri. În mediul privat, dacă o firmă este gestionată greșit și managerii încearcă să se îmbogățească pe seama acționarilor și consumatorilor, daunele sunt limitate. În procesele politice, avînd în vedere că binele public este el însuși un bun public, acesta este apărat de către societatea civilă și prin intermediul unor organizații ale societății civile, prin care indivizii lucrează voluntar împreună pentru a-și promova interesele colective. Există stimulente puternice din partea celor din guverne pentru a reduce transparența, deoarece mai multă transparență le reduce sfera de acțiune. Oficialii ar putea încerca să își sporească puterea încercînd să avanseze argumente specifice pentru păstrarea secretului; secretul este o lipsă artificială a informațiilor și la fel ca celelalte creșteri create artificial, dă naștere chirii care sunt foarte apropiate de corupție. În unele contexte, aceste chirii fac parte dintr-un schimb de cadouri în schimbul accesului privilegiat la informație. Stiglitz alături de alți mari economiști susține că fără o informație bună, contestabilitatea proceselor politice poate fi determinată.

Transparența este recunoscută de mult timp ca fiind cel mai puternic mijoc de combatere a corupției, conform proverbului: „Soarele este cel mai puternic antiseptic”. Cetățenii pentru a controla corupția trebuie să știe ce se întîmplă, astfel legile privitoare la accesul liber al cetățenilor la informație (exemplu Freedom of Information Act din America și Marea Britanie) sunt absolut necesare pentru a promova atît democrația cît și responsabilitatea. În fiecare țară dacă sunt făcute publice toate informațiile privitoare la cît de mult vinde țara respectivă și ce anume primește în schimbul resurselor naturale vîndute, cetățenii pot estima mai bine dacă țara beneficiază de întreaga contravaloare a resurselor sale sau dacă este înșelată.⁴ Guvernele pot pretinde că nu pot dezvălui aceste informații, pentru că acest fapt ar viola confidențialitatea afacerilor. De obicei aceste motivații sunt scuze în spatele cărora funcționarii publici sau firmele își pot continua practicile corupte. Drepturile cetățenilor la informații ar trebui să surclaseze orice pretenție la confidențialitate a afacerilor.

Informația asimetrică în același timp, încurajează monopolul, care generează venituri foarte mari unora, celor puțini, determinînd astfel inegalitate. Epoca de Aur a fost perioada trusturilor. Trusturile sunt monopoluri, adică imperii industriale construite și păstrate în beneficiul unei plutocrații reduse. Monopolurile au fost cunoscute drept un rău care conduce la acumularea de cîștiguri nesănătoase. Legile antitrust au rolul de a dizolva aceste monopoluri și de a reduce puterea economică care le este conferită.⁵ Legea antitrust este un instrument de atenuare a unora dintre cele mai grave abuzuri ale puterii corporatiste, dar nu previne concentrarea averii private.

Parteneriatele de comerț internațional care „ar crea mai multe locuri de muncă” dar și acordurile de liber schimb sunt de fapt reglementări detaliate, foarte consistente, ale controlului comerțului și libertății investițiilor. Acestea nu fac altceva decît acordă avantaje țărilor dezvoltate sau companiilor care provin din aceste țări, în detrimentul țărilor slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare. O bună parte din ceea ce reglementează, supraveghează și caută să păstreze acestea, sunt puterile de monopol și privilegiile corporațiilor și profesiunilor private de la companiile tehnologice la producătorii de medicamente și pînă la

⁴ Joseph E. Stiglitz, *Mecanisme de globalizare*, Polirom, 2008, pg. 135

⁵ James K. Galbraith, *Despre inegalitate*, Publica, 2016, pg. 180

producătorii de filme de la Hollywood; de la chirurghi la terapeuți, pînă la avocați. Aceste puteri sunt mascate în patente, branduri, drepturi de autori și cerințe de licențiere pe care deținătorii caută să le impună la nivel mondial.⁶

Parteneriatele de comerț internațional ar trebui să încurajeze comerțul și investițiile, prin reducerea taxelor vamale și ale altor bariere în calea comerțului liber între țări. Dar, datorită modului în care au fost făcute negocierile, strict secrete, bazîndu-se pe aranjamente, aceste parteneriate dezvoltă un risc real, ca ele să aducă beneficii doar celei mai avute părți ale elitei globale, în dezavantajul tuturor celorlalți care sunt marii perdanți.⁷ Când negocierile se poartă în secret, este imposibil ca procesul democratic să-și exercite mecanismele de control și echilibrare necesare pentru a stabili limite asupra efectelor negative ale acestor acorduri. O altă consecință incorectă a caracterului secret al acestor acorduri este că permite corporațiilor să ceară daune în instanțele internaționale mai ales pentru pretinsa diminuare a profitului ca urmare a reglementărilor impuse.⁸

Stiglitz susține că una dintre primele lecții ale economiei informației constă în faptul că aceste probleme nu pot fi niciodată rezolvate pe deplin, dar și legile și instituțiile pot îmbunătăți substantial aceste probleme. Dreptul la cunoașterea legilor, care necesită o transparență sporită, au făcut parte din guvernarea din Suedia din ultimii 200 de ani și au devenit un control important asupra abuzurilor guvernamentale din Statele Unite în ultimul trimestru al secolului trecut, dar aceste principii de transparență nu au fost încă aprobate de instituțiile economice internaționale.⁹

BIBLIOGRAPHY

1. J.E. Stiglitz, Mecanisme globalizării, Polirom
2. J.E. Stiglitz, Prețul inegalității, Publica
3. James K. Galbraith, Despre inegalitate, Publica
4. Joseph E. Stiglitz, Information and the Change in Paradigm in Economicst, pg. 489

⁶ James K. Galbraith, Despre inegalitate, Publica, 2016, pg. 182

⁷ Joseph E. Stiglitz, Marea divizare, Publica, 2015, pg. 378

⁸ Joseph E. Stiglitz, Marea divizare, Publica, 2015, pg. 380

⁹ Joseph E. Stiglitz, Information and the Change in Paradigm in Economicst, pg. 489